

לשמור על זכויות הנאשמים

בשנים האחרונות רבו המקרים בהם המשטרה והפרקליטות הפעילו איומים ו/או נקטו בהליכים פליליים כלפי חוקרים פרטיים אשר ביצעו חקירות בתיקים פליליים במקביל לחקירת המשטרה, זאת בהתעלמות מהחוק, ותוך פגיעה חמורה בזכויות החשודים והחוקרים

• • •

אתמול שמענו כי המשטרה ערכה "פשיטה" מתוקשרת ומצולמת על משרדי חברת חקירות אשר "נחשדת בביצוע חקירה פרטית", בניסיון לדובב בכיסוי את ה' - המתלוננת בפרשת חיים רמון. "חשד נוסף" עליו התבשרנו הוא כי החוקרים הפרטיים אולי גם ביצעו מעקב סמוי אחרי הגברת.

פרטי המקרה טרם פורסמו במלואם, אבל למרות הדיווחים הסנסציוניים, על פניו נראה כי החקירה בוצעה באופן מקצועי ואתי. אם אכן כך היה, עולה השאלה האם עצם ביצוע החקירה מהווה עבירה?

חוקרים פרטיים במדינת ישראל עובדים ומורשים על-פי חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה תשל"ב-1972, המסדיר את פעולתם. כאשר חוקקה הכנסת חוק זה, עמד לנגד עיניה בעיקר הצורך של חשודים ונאשמים בפלילים לבצע חקירה עצמאית ומקצועית - שלא בידי המשטרה, לצורך ביסוס הגנתם, שכן מדרך הטבע חקירת המשטרה מכוונת להוכחת אשמתם של החשודים.

עם זאת, על-מנת למנוע מצב שבו פעולותיו של החוקר הפרטי יפריעו לחקירת המשטרה, הסמיך החוק את היועץ המשפטי לממשלה, במקרים חריגים, לדרוש מהחוקר הפרטי להפסיק את חקירתו באופן זמני. החוק מחייב את היועץ המשפטי לממשלה להודיע לחוקר הפרטי עם סיום חקירת המשטרה, על-מנת (שזה יוכל להמשיך בחקירה הפרטית (ר' סעיף 7. ג. לחוק

יודגש: הסמכות ניתנה אך ורק ליועץ המשפטי לממשלה בכבודו ובעצמו, אך ורק כאשר עדיין מתנהלת חקירת משטרה, ואך ורק אם שוכנע כי החקירה הפרטית עלולה להפריע לה.

למרות הסייגים, סמכות זו שניתנה ליועמ"ש זכתה לביקורת נוקבת במהלך הדיון בנושא בכנסת, כאשר חברי כנסת אחדים, ובראשם יורם ארידור, דרשו כי אם החקירה מנוהלת על-ידי החוקר ב"תום לב", לא ניתן יהיה כלל לדרוש את הפסקתה. וכך נימק יורם ארידור: "[...] נראה לי שהפתרון להתנגשות בין שתי זכויות לגיטימיות לחקירה [...] חקירת המשטרה, וחומר הראיות שרוצה הנאשם לאסוף להגנתו באמצעות חוקר פרטי - הוא בכך שחקירה בתום לב על-ידי חוקר פרטי לא תיחשב להפרעה בחקירת המשטרה בעבירה. [אחרת] עלול להגרם עוול לחשוד או לנאשם, שהוא אדם קטן העומד מול המכונה העצומה של

המשטרה, ואין מניחים לו להמשיך באיסוף ראיות להגנתו באמצעות חוקר
"המיועד לכך על-פי חוק של הכנסת

הסתייגותו של חבר הכנסת ארידור אומנם נדחתה, אבל רק לאחר ששר
המשפטים יעקב שמשון שפירא התחייב בפני הכנסת כי היועץ המשפטי
לממשלה לא ידרוש הפסקת חקירה פרטית אלא אם שוכנע לחלוטין שזו עלולה
להפריע לחקירה המשטרית, וגם אז "[...] אין הוא אומר לחוקר הפרטי: אל
"תחקור לעולם, אלא הוא אומר לו: המתן עד שהמשטרה תסיים את חקירתה

בשנים האחרונות רבו המקרים בהם המשטרה והפרקליטות הפעילו איומים ו/או
נקטו בהליכים פליליים כלפי חוקרים פרטיים אשר ביצעו חקירות בתיקים
פליליים במקביל לחקירת המשטרה, זאת בהתעלמות מהחוק, ותוך פגיעה
חמורה בזכויות החשודים והחוקרים

כאזרח, אני חרד משלילת זכותו של כל אדם לאסוף ראיות להוכחת חפותו,
ומ"חטיפת החוק" בידי המשטרה והפרקליטות

גם לנאשמים ולמופללים יש זכויות, ורק לפני חודשים אחדים שוחרר ממאסר
אדם אשר הורשע באונס, על לא עוול בכפו, ובזכותה של חקירה פרטית מהסוג
הנדון

אם עברו החוקרים הפרטיים על החוק במהלך ביצוע החקירה - לדוגמה - אם
איימו על עדים, אם שיבשו ראיות או העלימו אותן - יש לטפל בהם בכל חומר
הדין

ואולם, אם עבדו כחוק, אין זכות לפרקליטות ולמשטרה לדרוש הפסקת החקירה
הפרטית, אין להן זכות לדרוש מסירת מידע חסוי שמסר מזמין החקירה, ואין
להן זכות להטריד ולאיים על החוקרים הפרטיים

מה גם שבפעם זו, לא רק שהמשטרה סיימה את חקירתה, ולא רק שהמשפט
הסתיים והנאשם הורשע, אלא שכבר נגזר דינו והוא ריצה את עונשו. כעת אין
רשות לאיש למנוע מאדם את האפשרות לאסוף ראיות להוכחת חפותו

הכותב הוא יו"ר לשכת החוקרים הפרטיים בישראל לשעבר